

det kan betegnes som mose i henhold til naturfredningsloven. Ekstensiv græsning vil således kunne forekomme i moser, som er omfattet af § 3, og en fortsat græsning af denne art kræver derfor ikke dispensation.

Træbevoksede moseområder, hvor vegetationen er opstået naturligt, er omfattet af lovforslagets § 3. Dette gælder også birkekær og pilekrat samt elle- og askesumpe, såfremt den forekommende urtevegetation iøvrigt medfører, at området må betegnes som mose. I sådanne moser må normal forstlig udnyttelse finde sted, mens f.eks. tilplantning kræver dispensation.

Begrebet »moser og lignende« i lovforslagets forstand omfatter således udyrkede eller ekstensivt udnyttede områder præget af en ferskvandspåvirket naturlig eller overvejende naturlig vegetation, som er knyttet til gennemsnitlig høj vandstand, og som ofte har dannet tørv eller anden organisk aflejring. Begrebet er således en fællesbetegnelse for en række vådbundsområder med plantesamfund, der har betyngelsen efter vegetationens sammensætning, f.eks. rørsump, starsump, ellesump, birkekær, pilekrat, eller efter vandtilførslen (højmose, kærmose, vældmose), eller efter andre forhold (f.eks. dyndeng, fugteng). Om et område kaldes mose eller kær har ingen betydning.

Ofte vil det være vanskeligt at trække en præcis grænse mellem moser og andre typer af relativt uforstyrrede og naturligt forekommende plantesamfund som heder, overdrev, strandsump m.v. Derimod vil der som regel være markant synlige vegetations- eller terrænforskelle i forhold til dyrkede arealer, tilplantede skovarealer og terrænskel i form af veje, hegn, diger, grøfter m.v. I mange tilfælde vil mosegrænsen derfor kunne trækkes i forhold til arealer, der er i omdrift (under plov), eller vejspor, hegn, diger, ejendomsskel m.v.

En nærmere afgrænsning er imidlertid i de fleste tilfælde uden praktisk betydning, dels fordi de omtalte naturtyper som oftest er omfattet af § 3 med det samme arealmæssige krav, dels fordi en flerhed af de pågældende naturtyper, der sammenlagt udgør 2500 m², vil være omfattet af § 3-beskyttelsen.

Moser beliggende i sommerhusområder og byzone har – på samme måde som vandløb og søer beliggende i disse områder – hidtil været omfattet af § 43-beskyttelsen, medens dette kun i begrænset omfang har været tilfældet for de øvrige naturtyper. Ved fastsættelsen af de nærmere regler i henhold til §§ 5 og 6 vil denne ordning i videst muligt omfang blive søgt opretholdt, og det vil således i denne henseende fortsat kunne være nødvendigt nærmere at afgøre,

om et givet område må karakteriseres som en mose i modsætning til f.eks. en hede.

3.5. Strandenge

I Miljøministeriets cirkulære nr. 103 af 27. marts 1984 er strandenge beskrevet således i afsnit 3.3:

»Begrebet strandenge i naturfredningslovens forstand omfatter - i overensstemmelse med den almindelige forståelse heraf – engstrækninger ved kysten. De afgørende kriterier er således plantevæksten samt områdets landskabelige karakter og beliggenhed.

Strandenge er relativt flade, lavtliggende og kystnære arealer med en naturlig vegetation bestående af græsser, halvgræsser og urter, som danner en mere eller mindre sammenhængende grønsvær.

Strandengsflader brydes ofte af lavninger og naturlige render (f.eks. loer) og ældre strandvoldstrygge. Strandenge beliggende ud til kysten vil undertiden kunne blive overskyllede af havet. Overskyllhyppigheden og -perioden varierer meget. Her i landet ligger den normalt mellem 10 dage pr. år og 1 dag pr. 10 år.

Strandengene strækker sig fra kysten og ind i landet. I de dele, der ligger nærmest vandet, domineres plantevæksten af en eller flere salttålede plantearter såsom kveller, vadegræs, annelgræs, harril, strandrehage, strandasters, strandvejbred, jordbærkløver og engelskgræs m.fl. Disse plantearter aftager gradvis ind mod de lidt højere liggende, mindre saltpåvirkede dele af strandengen.

Ind mod land afgrænses strandengen hyppigt af et terrænskel i form af en niveauændring, hegn, skelgrøft, vej eller andet, som danner grænse for engen med dens nuværende eller tidligere udnyttelse som græsningsareal.

I inddigede områder kan der undertiden fortsat eksistere strandenge med salttålede planter, alt afhængig af særlig jordbund og vandbevægelse.

Strandengsbegrebet i naturfredningsloven omfatter således en række varierende naturtyper, der har forskellige betegnelser efter den måde, hvorpå de er opstået, og graden af saltpåvirkning. Områderne kan blandt andet betegnes som marsk, marskeng, sylteng, strandeng, strandoverdrev eller strandfælded.

I de fleste strandenge er den lave plantevækst resultatet af landbrugsmæssig udnyttelse i form af græsning og høslæt. Ved ophør af græsning eller høslæt kan ske en tilgroning med de mere højt voksende sumpplanter, og strandengen overgår da til at blive en strandsump.«

Denne begrebsfastlæggelse, der – på samme måde som definitionen af moser – bygger på bemærkningerne til 1978-loven, og som i praksis har medført,